

EUROOPA KOHTU OTSUS

7. veebruar 1979*

Märksõnad

1. Hagi õigusakti kehtetuks tunnistamiseks – Vaidlustatud õigusakt – Õiguspära hindamine – Kriteeriumid

(EMÜ asutamislepingu artikkel 173)

2. Liikmesriigi rikkumisega seotud menetlus – Kohtumenetluse ese – Rikkumise tuvastamine – Menetluse lõpetamine komisjoni poolt – Vaidlustatud tegevuse õiguspärasuse tunnistamine – Puudumine

(EMÜ asutamislepingu artikkel 169)

3. Põllumajandus – Ühine põllumajanduspoliitika – Rahastamine EAGGFi vahendusel – Tasaarveldamise menetlus – Eesmärk – Komisjoni pädevus – Piirid

(Nõukogu määruse nr 729/70 artikli 5 lõige 2 b)

4. Põllumajandus – Ühine põllumajanduspoliitika – Abid – Abi andmine ühenduse eeskirjade vastaselt – Tõendamisõuete rikkumine – Tagajärjed – Rahastamine EAGGFi poolt – Mittelubatavus – Hilisem reguleerimine – Mõjud

(Nõukogu määruse nr 729/70 artikli 5 lõige 2 b)

5. Ühenduse õigus – Kohaldamine liikmesriikide poolt – Ühepoolsed diskrimineerivad meetmed – Mittelubatavus

Ühendatud kohtuasjades 15/76 ja 16/76,

PRANTSUSMAA VALITSUS, esindaja Guy Ladreit de Lacharrière õigusnõuniku ülesannetes, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Prantsusmaa saatkonna residents, 2 rue Bertholet,

hageja,

versus

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON, esindajad õigusnõunikud Jean Amphoux ja Götz zur Hausen (kohtuasjas 15/76) ning Bernard Paulin ja Giuliano Marenco (kohtuasjas 16/76), kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o õigusnõunik Mario Cervino, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

kostja,

mille esemeks on hagi, milles nõutakse, et tunnistataks kehtetuks komisjoni 2. detsembri 1975. aasta otsused nr 76/142/EMÜ ja 76/148/EMÜ tasaarveldamise kohta Prantsuse vabariigi poolt esitatud arvetega seoses 1971. ja 1972 majandusaasta kulude kohta, mida

* Kohtumenetluse keel: ...

rahastati Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) tagatiste haru kaudu (EÜT, L 27, 2.2.1976, lk 5 ja 17), kuivõrd komisjon ei kinnitanud EAGGF-i kaudu rahastamist summade 1 240 515 Prantsuse franki ning 72 590 447,69 Prantsuse franki puhul, mis olid seotud abidega vastavalt Itaaliasse eksporditava loomasöödaks kasutatavale lõssipulbrile ja lauaveinide destilleerimisele,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutscher, kodade esimehed J. Mertens de Wilmars ja Mackenzie Stuart, kohtunikud A. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keefe, G. Bosco ja A. Touffait,

kohtujurist: F. Capotorti,
kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. Kahe 13. veebruaril 1976. aastal esitatud hagiga nõuab Prantsuse Vabariigi valitsus, et EMÜ asutamislepingu artikli 173 lõikude 1 ja 3 alusel kuulutataks osaliselt kehtetuks komisjoni 2. detsembri 1975. aasta otsused nr 76/142/EMÜ ja 76/148/EMÜ tasaarveldamise kohta Prantsuse vabariigi poolt esitatud arvetega seoses 1971. ja 1972. majandusaasta kulude kohta, mida rahastati Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) kaudu (EÜT, L 27, 2.2.1976, lk 5 ja 17).

2. Kohtuasjad ühendati nende menetlemise huvides ning nende kohta tehakse ühine otsus.

Abi loomatoiduks mõeldud lõssipulbrile

3. Kohtumenetluse hagejaks olev valitsus süüdistab komisjoni selles, et too keeldus lubamast rahastada EAGGF-i kaudu 1971. majandusaastal 1 240 514 Prantsuse frangi suurust summat, mille Prantsusmaa valitsus maksis välja abina Itaaliasse eksporditava loomasöödaks kasutatava lõssipulbri tootmiseks, tuues põhjuseks, et rikuti selles valdkonnas ühenduse õigusaktidega sätestatud tõendamisnõudeid.

4. Nõukogu 15. juuli 1968. aasta määruses nr 986/68, millega kehtestatakse üldeeskirjad sellise abi andmiseks (EÜT, L 169, 18.7.1968, lk 4), mida on muudetud nõukogu hilisemate määrustega, ning komisjoni määrustes, mis käsitlevad abide andmise korda, on sätestatud, et:

- abisumma maksab üldpõhimõttena väljas selle liikmesriigi sekkumisamet, kus paikneb majand, kus lõssipulbrit denatureeritakse või kus seda lõssipulbrit segasööda valmistamiseks kasutati;
- kuni 30. juunini 1971. aastal kehtiva ajutise meetmena võib juhul, kui lõssipulber toodeti ühes liikmesriigis, kuid see denatureeriti või seda kasutati teises liikmesriigis, maksta abi esimene liikmesriik;
- abi maksmisel eksporditava riigi poolt on määravaks hetkeks päev, mil adressaatriigis võetakse konkreetne kaubapartii oma valdusse;
- valdusse võtmise tõendamiseks adressaatriigis saab olla üksnes ühenduse transiididokumendi kontrolleksemplari väljastamine, mille teatavad lahtrid peavad olema nõuetekohaselt täidetud.

5. Vaidlusalused summad on seotud faktidega, mille puhul komisjon tuvastas, et abi andjaks oli olnud Prantsusmaa pädev ametiasutus, kuid ühenduse transiididokumendi kontrolleksemplari kas ei koostatud või ei olnud see nõuetekohaselt täidetud.

6. Kohtumenetluse hagejaks olev valitsus vaidlustab komisjoni keeldumise võtta kõnealune summa enda kanda, tuues välja asjaolu, et tuvastatud rikkumised puudutavad ainult teisejärgulisi vorminõudeid, mis pealegi tagantjäreli nõuetega vastavusse viidi.

7. Mis puudutab tagantjäreli nõuetega vastavusse viimise õiguslikku mõju, siis sellega seoses tuleb märkida, et asutamislepingu artikli 173 alusel toimuva kehtetuks tunnistamise menetluse puhul tuleb vaidlustatavat õigusakti hinnata selle õigusakti vastuvõtmise hetkel olemasolevate faktiliste ja õiguslike asjaolude alusel.

8. Niisiis ei saa võtta sellest kuupäevast hilisemat nõuetega vastavusseviimist sellise hinnangu andmisel arvesse.

9. Hinnangu andmisel komisjoni konkreetsetele otsustele liikmesriikide esitatud arvete tasaarveldamiseks nende rahastamise abil EAGGFi kaudu tuleb pidada silmas, et nende otsuste eesmärgiks on tuvastada ja tunnustada, et riiklike ametite tehtud kulutused on kooskõlas ühenduse õigusaktidega.

10. Juhul kui ühenduse õigusaktide kohaselt on abisummade maksmine seotud teatavate tõendamisenõuetega, ei ole abi andmine ilma neid nõudeid täitmata ühenduse õigusaktidega kooskõlas ja selle abiga seoses tehtavaid kõnealuse majandusaasta kulutusi ei saa seetõttu EAGGFi kaudu tasaarvelduse teel rahastada, seejuures jääb komisjonile õigus võtta nõutust hiljem esitatud tõendusmaterjali järgmiste majandusaastate puhul arvesse.

11. Sellest tuleneb, et nõutavate tõendusformaalsuste teostamine pärast abi väljamaksmist riikliku pädeva ametiasutuse poolt ei ole selline asjaolu, mille alusel saaks komisjoni süüdistada selles, et ta keeldub lubamast rahastada neid kulusid EAGGFi kaudu.

12. Seejärel tuleb vaadelda kohtumenetluse hagejaks oleva valitsuse seda väidet, et tuvastatud rikkumiste näol oli tegemist vaid kõrvaliste küsimustega, mida ei ole võimalik välja tuua põhjendusena sellele, et komisjon keeldub antud abi rahastamast.

13. Selles küsimuses tuleb märkida, et vaatamata sellele, kui oluliseks tuleb pidada ühenduse õiguses tehtavat vahet peamiste ja teisejärguliste haldusformaalsuste vahel, ei saa seda erinevust kohalda antud juhul nõutavale tõendusmaterjalile.

14. Selles valdkonnas kehtivate ühenduse õigusaktide sätete kohaselt ei ole riiklikel ametiasutustel mingit õigust lubada esitada adressaatriigis kontrollimiseks mingeid muid tõendusmaterjale kui ettenähtud tõendav dokument, milleks on nõuetekohaselt täidetud ja pitseriga varustatud transiididokumendi kontrolleksemplar.

15. Kõnealuste õigussätete eesmärgiks on välistada abisummade kahekordse maksmise võimalus, aga ka võimalus, et kaup läheb tagasi tavalisse tururinglusse, kusjuures eeskätt kontrollimeetmetest möödaminekuga võimalikuks saava pettuse vältimiseks on vajalik tõendamisformaalsuste range täitmine.

16. Analüüsimata üksikasjalikult komisjoni tuvastatud rikkumisi, on võimalik otsustada, et need rikkumised annavad tunnistust ühenduse õigusaktidega sätestatud rangete tõendamisnõuete täitmatajätmisest.

17. Seega tuleb sellest tulenevalt otsustada, et komisjoni keeldumine rahastada kõnealuseid kulutusi EAGGF-i kaudu on õiguspärane.

Abid veini destilleerimisele

18. Kohtumenetluses hagejaks olev valitsus süüdistab komisjoni selles, et too keeldus lubamast rahastada EAGGF-i kaudu 1972. majandusaastal 72 590 447,90 Prantsuse frangi suurust summat, mille Prantsusmaa valitsus maksis välja abina veini destilleerimisele, tuues põhjuseks, need kulutused ei olnud kooskõlas selles valdkonnas kehtivate ühenduse õigusaktidega.

19. Nõukogu 28. aprilli 1970. aasta määruse nr 816/70, millega nähakse ette veinitoru ühist korraldust käsitlevad lisasätted (EÜT, L 99, 5.5.1970, lk 1), artiklis 7 on sätestatud, et destilleerimistoimingute üle võib otsustada juhul, kui lauaveinide eraõiguslikuks ladustamiseks antavast abist üksinda ei piisa selleks, et saavutada hinnalanguse peatamist.

20. Nõukogu leidis et pärast 1970.–1971. aasta suurt viinamarjasaaki on see tingimus täidetud ja otsustas oma 17. aprilli 1972. aasta määrusega nr 766/72, millega kehtestatakse üldeeskirjad lauaveinide destilleerimiseks ajavahemikul 24. aprill 1972 kuni 27. mai 1972 (EÜT, L 91, 18.4.1972, lk 1), avada destilleerimishooaja ning kehtestada selleks abi andmise korra.

21. Prantsusmaa valitsus leidis, et selle korra alusel kindlaksmääratud miinimumhind ja abisummade suurus ei ole piisavad ning kehtestas riikliku meetmena lisaabid.

22. Komisjon leidis, et see meede on vastuolus kõnealuses valdkonnas kehtivate ühenduse õigusnormidega ning algatas 1972. aasta juunis Prantsusmaa vastu asutamislepingu artiklis 169 sätestatud rikkumismenetluse.

23. 1973. aasta mais teatas komisjon Prantsusmaale siiski, et kuivõrd kõnealused meetmed on seotud ainult möödunud sündmustega, on ta otsustanud lõpetada tuvastatud rikkumisega seotud menetluse, lisades samas, et see otsus ei tähenda komisjoni poolt EAGGF-i kaudu iga-aastaselt tehtava tasaarvelduse lõplikku teostamist.

24. Prantsusmaa valitsus väidab käesoleva kohtumenetluse raames, et komisjon on taasalustanud rikkumismenetlust, alustades tasaarvestuse küsimuses uuesti vaidlust, kuigi ta oli varem loobunud rikkumismenetluse jätkamisest.

25. Selle väitega ei ole samas võimalik nõustuda.

26. Tegemist on kahe eri menetlusega, mis toimuvad teineteisest sõltumatult, neil on erinevad eesmärgid ja neile kohaldatakse erinevaid õigussätteid.

27. Asutamislepingu artikli 169 alusel algatatava rikkumismenetlusega tuvastatakse liikmesriigi tegevus, mis on vastuolus ühenduse õigusnormidega ja lõpetatakse selline tegevus, seejuures on komisjonil õigus, kui liikmesriik lõpetab tuvastatud rikkumise, loobuda menetluse jätkamisest, samas ei tähenda menetluse lõpetamine seda, et vaidlustatud tegevus oleks tunnistatud õiguspäraseks.

28. Tasaarvestusmenetluse eesmärgiks ühenduse seadusandluse praegusel etapil on lisaks veendumisele kulutuste tegelikkuses ja õiguspärasuses jälgida ka ühise põllumajanduspoliitika elluviimisest tulenevate finantskulude nõuetekohast jagunemist liikmesriikide ja ühenduse vahel, kusjuures komisjonil ei ole siinkohal õigust anda hinnangut, mille alusel võiks lubada eirata nende kulude jaotumist sätestavaid õigusnorme.

29. Vaidlusalune summa, mille Prantsusmaa valitsuse väite kohaselt peaks kandma EAGGF, hõlmab kõikide destilleeritavate veinide ulatuses osa, mis vastab ühenduse õigusaktidega kindlaksmääratud ulatusega abile, ning osa, mis vastab riiklikul tasandil antavale lisaabile, millega seotud kulude kandjaks peaks jääma Prantsusmaa.

30. Komisjon ei nõustu sellise arvestusega ning väidab, et riikliku meetme tulemuseks oli destilleerimistoimingute hajutamine, mille käigus kasutati Prantsusmaal seda toimingut märkimisväärselt kvaliteetsemate veinide puhul kui siis, kui destilleerimine oleks toimunud ainult ühenduse meetme raames.

31. Liikmesriikidel ei ole õigust võtta ühenduse õigusaktide kohaldamise käigus ühepoolset meetmeid, mis kahjustavad majandusettevõtete kogu ühenduse piires võrdse kohtlemise põhimõtet ning kahjustav sedakaudu liikmesriikidevahelist konkurentsi.

32. Prantsusmaa riiklik meede oli seega vastuolus ühenduse õigusega ning seetõttu ei ole vajadust uurida, millisel määral tulenes ühenduse ja riikliku meetme samaaegse toimimise mõju ühest või teisest osisest.

33. Samas ei ole võimalik täpselt määratleda, kui suured veinikogused oleksid suunatud destilleerimisele juhul, kui riiklikku meedet ei oleks võetud.

34. Ei Prantsusmaa valitsuse kasutatud arvestusmeetod ega meetod, mis põhineb meetme rakendamisel komisjoni koostatud destilleerimisprognoosidel, ei võimalda seetõttu eristada vastavalt ühenduse ja liikmesriigi tehtud kulutusi.

35. Seetõttu ei olnud komisjonil muud võimalust, kui loobuda EAGGF-i kaudu rahastamast Prantsusmaa ametiasutuste tehtud kulutusi.

36. Seetõttu tuleb jätta Prantsusmaa valitsuse esitatud hagiavaldus õigusakti tühistamiseks läbi vaatamata.

Kohtukulud

37. Kohtu kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on vastava nõude korral kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud.

38. Kohtuvaidluse kaotanud pooleks on kohtuasja hagejaks olev valitsus.

39. Seega tuleb kohtukulud välja nõuda temalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS

otsustab:

1. Jätta hagi läbi vaatamata.

2. Mõista kohtukulud välja kohtuasja hagejaks olevalt valitsuselt.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Pescatore

Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 7. veebruaril 1979 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

H. Kutscher